

Conf.dr.ing Nicolae-George Drăgulănescu, Asesor EFQM, Auditor EOQ/DGQ Secretar General al Fundației Române pentru Promovarea Calității (nicudrag@pcnet.pcnet.ro):

O politică macro-economică reprezintă un cod de conduită al unui stat într-un anumit domeniu al economiei naționale. În statele dezvoltate se definesc, se implementează, se evaluează și se îmbunătățesc periodic - de mulți ani și în mod curent - diferite politici macro-economice clasice ca, de exemplu, politicile fiscală, monetară, valutară, agrară, industrială, comercială, etc. Asemenea politici nu înseamnă o intervenție a statului în economie (așa cum, din păcate, se mai consideră uneori, în mod eronat, în România !!) întrucât sunt elaborate și implementate de Guvern exclusiv în colaborare și în consens cu toate părțile interesate: organizații ale patronatelor, sindicatelor, camere de comerț și industrie, universități, asociații profesionale, alte ONG-uri, etc. Politicile macro-economice - pe termen lung, mediu și scurt - sunt utile și necesare în scopul orientării și dezvoltării unei economii naționale în anumite direcții, considerate, prin voință politică, a fi optime la un moment dat, din mai multe puncte de vedere. Ele trebuie să fie corelate atât între ele cât și în raport cu obiectivele și resursele existente la nivel național.

În consecință, Guvernul și Parlamentul trebuie să se implice în definirea și implementarea tuturor politicilor macro-economice, în elaborarea legislației aferente și crearea / responsabilizarea instituțiilor implicate. În absența unor politici macro-economice adecvate, se dezvoltă de la sine datorită acțiunii legii entropiei maxime în sistemele social-economice atât de binecunoscutele contra-performanțe economice denumite ineficiență, pierderi, stări conflictuale, non-calitate, dezordine, falimente, șomaj, etc. (din care, pe termen scurt, unii pot obține anumite avantaje, dar din care, pe termen mediu și lung, toată lumea pierde - inclusiv guvernarea, parlamentarii și chiar politicienii!).

În afară de politicile macro-economice clasice mai sus menționate, există și alte politici macro-economice mai puțin sau deloc cunoscute în România, cum ar fi: politica națională de dezvoltare a competitivității (sau de promovare a calității), politica națională de educare a consumatorilor, etc. Având în vedere rolul și importanța lor, unele politici macro-economice se elaborează și la nivelul Comunității Economice Europene, fiind apoi transpuse și implementate la nivel național prin legi, programe și proiecte adoptate de Guvernele și Parlametele statelor membre, cu colaborarea și în consensul tuturor celor implicați. Conștientă de aceste realități și convinsă de necesitatea eliminării atitudinilor și comportamentelor contra-productive din economia națională, Fundația Română pentru Promovarea Calității a efectuat recent o interesantă, oportună și relevantă anchetă pe bază de chestionar printre participanții la cele 3 simpozioane pe care le-a organizat și desfășurat în cadrul proiectului POLITICA EUROPEANĂ DE PROMOVARE A CALITĂȚII (finanțat de Delegația Europeană).

Iată textul chestionarului difuzat celor 300 de participanți (reprezentând agenți economici, universități, institute de cercetare, mass-media, organisme implicate în managementul calității, alte organizații) precum și distribuția răspunsurilor primite de la 79 de participanți (ceea ce reprezintă o rată de răspuns de 26%):

<< Doamnă / Domnule, După cum probabil cunoașteți, România nu a elaborat și implementat până în prezent unele politici macro-economice deosebit de importante ca, de exemplu :

-POLITICA NAȚIONALĂ DE PROMOVARE A CALITĂȚII (sau POLITICA NAȚIONALĂ DE DEZVOLTARE A COMPETITIVITĂȚII )

-POLITICA NAȚIONALĂ DE EDUCARE A CONSUMATORILOR

În același timp, aflăm din mass-media că România este singurul stat din Europa Centrală și de Est (cu excepția Albaniei), în care reformele economice inițiate după 1990 NU AU REUȘIT ! Iată câteva contra-performanțe economice edificatoare:

« În 1999, peste 9,2 milioane (41,2%) de romani trăiau sub pragul de sărăcie, față de 5,7 milioane (25,3%) în 1995. În același an, 16,6% din români trăiau în sărăcie extremă, față de 8% în 1995 » (Banca Mondială)

« Blocajul financiar la sfârșitul anului 2000 a fost de cca.150.000 miliarde lei » (Mass-media)

« Indicatorul de risc pentru investițiile străine atribuit României în anul 2000 (B -) clasează România pe locul 83 (antepenultim, pe locul 85 fiind Rusia), mult în urma celorlalte state ex-socialiste din Europa Centrală și de Est dar și din Asia (de exemplu : Slovenia 31, R.Cehă 34, Estonia 37, Ungaria 38, Polonia 39, China 40, Letonia 42, Croația 46, Lituania 48, Slovacia 58, Bulgaria 70, Mongolia 77) » (Standard & Poors)

« Produsul intern brut pe cap de locuitor obținut de România în 1999 cca. 1500 \$ este comparabil cu cel al Bulgariei și Rusiei dar este: -de zeci de ori mai mic decât cel al statelor dezvoltate din Uniunea Europeană (alături de care ne dorim să fim !!!) -de câteva ori mai mic decât al fiecăruia din celelalte state ale Europei Centrale și de Est (de cca 7 ori decât la sloveni, de cca 4 ori decât la cehi și unguri, de cca 3 ori decât la polonezi, slovaci și croați și de cca 2 ori decât la letoni și lituanieni) -de cca 2 ori mai mare decât la chinezi și de cca 4 ori mai mare decât la mongoli » (Standard & Poors)

« Rata inflației a fost în România anulului 2000 de cca 40%, dar pentru a putea fi considerată candidată viabilă la Uniunea

Europeană, rata inflației ar trebui să fie de maximum 2,5% » (Mass-media)

Oare nu cumva există o relație cauză-efect între absența celor două politici macro-economice esențiale și contra-performanțele economice mai sus menționate. Noi, caliticienii, știm prea bine că, pentru a obține CALITATEA, ea trebuie să fie în prealabil prevăzută (în politici, strategii, planuri, proiecte). Altfel, de la sine, nu se dezvoltă decât non-calitatea, contra-performanțele, anarhia, haosul, etc. (de care unii ar putea profita, pe termen scurt, dar cei mai mulți, cu siguranță, VOR PIERDE, pe termen mediu și lung).

VĂ RUGĂM SĂ RĂSPUNDEȚI LA TOATE ÎNTREBĂRILE DE MAI JOS (încercuind opțiunea dvs) . VĂ MULȚUMIM ANTICIPAT ! >>

1. Există o relație cauză-efect între absența celor 2 politici macro-economice și contra-performanțele economice ale României în ultimul deceniu

Răspunsuri primite: DA 100% ; NU 0%

2. România nu are încă o Politică națională de promovare a calității și o Politică națională de educare a consumatorilor întrucât :

2.1. nu are nevoie

Răspunsuri primite: DA 0% ; NU 44%

2.2. există multă ignoranță

Răspunsuri primite: DA 89% ; NU 0%

2.3. există multă suficiență

Răspunsuri primite: DA 50% ; NU 21,5%

2.4. nu trebuie să reluăm lozinci de dinainte de 1990

Răspunsuri primite: DA 8,8% ; NU 34%

2.5. avem alte griji mai presante

Răspunsuri primite: DA 22% ; NU 27,8%

3. Intrucât asemenea politici există atât la nivelul Comunității Europene cât și în unele state membre ale Uniunii Europene, ar trebui să :

3.1. le elaborăm și implementăm imediat în România

Răspunsuri primite: DA 70% ; NU 0%

3.2. studiem, în prealabil efectele și costurile lor

Răspunsuri primite: DA 38% ; NU 3%

3.3. nu ne intereseze aceste politici

Răspunsuri primite: DA 0% ; NU 31,6%

Alte motive indicate în răspunsuri:

-există conflicte de interese

-interesele personale și de grup dictează în România

-sărăcia

4. Dacă ați răspuns DA la întrebarea 3.3 vă rugăm să precizați motivele unei asemenea atitudini.

Răspunsuri primite (deși nu există răspunsuri afirmative):

-orice întârziere reprezintă o creștere a decalajelor existente

-este necesară existența unei politici naționale a calității în România pentru creșterea profitabilității și, nu în ultimul rând, în perspectiva integrării în Uniunea Europeană

-politica europeană de promovare a calității ar trebui să intereseze și România

5. Cine ar trebui să elaboreze și să implementeze aceste politici, în opinia dvs. Cum

Răspunsuri primite (în total 74):

- Guvernul României (29%)
- Guvernul României + organismele specializate în managementul calității (17,5%)
- Guvernul României + Parlamentul României (6,7%)
- Organismele de specialitate susținute de Guvernul României (6,7%)
- La inițiativa Guvernului, prin colaborarea organismelor implicate în managementul calității, institutelor de cercetare, patronatelor, camerelor de comerț, universităților, agenților economici privați și de stat, sindicatelor (6,7%)
- Autoritățile publice naționale în colaborare cu agenții economici (6,7%)
- Asociațiile profesionale împreună cu specialiștii în domeniu (6,7%)
- Agenții economici sub coordonarea asociațiilor interesate și cu sprijinul Guvernului României (6,7%)
- Organisme împuternicite de Guvernul României (5,4%)
- Guvernul României împreună cu ONG - uri (4%)
- Organizațiile specializate în managementul calității în colaborare cu întreprinderi (2,7%)

Obs.: Guvernul României este implicat în circa 85% din răspunsuri

6. Care ar trebui să fie primul obiectiv al politicii naționale de promovare a calității în România

Răspunsuri primite (în total 74):

- Educarea și instruirea producătorilor/prestatorilor în managementul calității (9,3%)
- Educarea consumatorilor (9,3%)
- Definirea Sistemului Național al calității și implementarea sistemului de management al calității în organizațiile din România (8%)
- Legislație clară, fermă, completă și armonizată cu legislația europeană (5,3%)
- Schimbarea mentalității producătorilor / prestatorilor (și în special a managerilor lor de vârf) cu privire la calitate (5,3%)
- Elaborarea unui Program Național de Promovare a calității la toate nivelurile precum și a unei strategii pe termen lung (5,3%)
- Implementarea generalizată a Managementului Total al calității, promovarea abordării procesuale, reengineering-ul (5,3%)
- Schimbarea opticii producătorilor și consumatorilor privind calitatea unui produs (5,3%) -Crearea unei culturi a calității (5,3%) -Satisfacerea clienților și îmbunătățirea continuă a calității (4%)
- Creșterea produsului industrial brut al României (4%)
- Creșterea eficienței economice (2,6%)
- Stabilirea unor indicatori de performanță care, prin nerealizarea lor, să constituie bariere în acordarea oricărui (2,6%)
- Obținerea excelenței agenților economici și a autorităților publice naționale (2,6%)
- Asigurarea calității actului politic și a clasei politice (2,6%)
- Conștientizarea tuturor cetățenilor în legătură cu necesitatea și importanța Politicii Naționale a calității (2,6%)
- Eliminarea non-calității din toate activitățile, procesele, domeniile și deschiderea pieței concurențiale (2,6%)
- Adoptarea politicii europene de promovare a calității (2,6%)
- Calitatea vieții cetățenilor (1,3%)
- Protejarea sănătății și securității consumatorilor (1,3%)
- Crearea de facilități pentru cei care exportă produse de calitate (1,3%)
- Dezvoltarea infrastructurii calității în paralel cu instruirea intensivă a consumatorilor (1,3%)

-Altele (Declarația Guvernului României pentru competitivitate și excelență, în paralel cu educarea și conștientizarea consumatorilor privind rolul și importanța calității, Elaborarea unei Legi a calității, Stimularea materială a celor ce produc calitatea, Formarea formatorilor de management integrat, etc.) (8%)

Concluzii:

1. Persoanele care au răspuns la ancheta efectuată de F.R.P.C. consideră în unanimitate că absența politicii naționale de promovare a calității și a politicii naționale de educare a consumatorilor (astfel încât aceștia să-și poată exercita rolul esențial care le revine într-o economie de piață funcțională) a determinat contra-performanțele economice ale României în ultimul deceniu.
2. Persoanele care au răspuns la ancheta efectuată de F.R.P.C. consideră că această regretabilă absență se datorează în principal ignoranței (89%) și suficienței (50%), respingând (în proporție de 34%) ideea conform căreia asemenea politici ar reprezenta lozinci de dinainte de 1990.
3. Persoanele care au răspuns la ancheta efectuată de F.R.P.C. consideră în proporție de 70% că, întrucât asemenea politici există în Comunitatea Economică Europeană atât la nivelul acesteia cât și la nivelul unor state membre ale C.E.E., România ar trebui să elaboreze și să implementeze imediat asemenea politici, eventual după studierea prealabilă a efectelor și evaluarea costurilor lor (38%), întrucât orice întârziere reprezintă o creștere a decalajelor existente .
4. Unele răspunsuri primite avertizează asupra conflictelor de interese existente între, pe de o parte, interesul public al politicilor naționale de promovare a calității și de educare a consumatorilor și, pe de altă parte, interesele de grup și personale ale celor care, de peste un deceniu, profită de pe urma absenței acestor politici.
5. Circa 85% din persoanele care au răspuns la anchetă consideră că aceste politici ar trebui să fie elaborate și implementate de Guvernul României, în colaborare și în consens cu toate părțile interesate (organisme implicate în managementul calității, institute de cercetare, patronate, camere de comerț, universități, agenți economici privați și de stat, sindicate, etc.)
6. Educarea și instruirea în managementul calității a producătorilor / prestatorilor, educarea consumatorilor, definirea Sistemului Național al calității și implementarea sistemului de management al calității în organizațiile din România, o legislație clară, fermă, completă și armonizată cu legislația europeană, schimbarea mentalității producătorilor / prestatorilor (și în special a managerilor lor de vârf) cu privire la calitate, elaborarea unui Program Național de Promovare a calității la toate nivelurile precum și a unei strategii pe termen lung, implementarea generalizată a Managementului Total al calității, promovarea abordării procesuale, reengineering-ul, crearea unei culturi a calității ar trebui să reprezinte în viziunea celor care au răspuns la anchetă principalele obiective ale acestor necesare politici pe termen mediu și lung, având un impact potențial puternic asupra performanțelor economice ale României.